

*Aleksandra Wejman-Sowińska<sup>1</sup>*

**EGZAMIN NA BIBLIOTEKARZA DYPLOMOWANEGO  
I DYPLOMOWANEGO PRACOWNIKA DOKUMENTACJI  
I INFORMACJI NAUKOWEJ**

Komisja Egzaminacyjna do przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej działająca przy Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego powołana została decyzją Ministra Edukacji Narodowej Nr 3 z dnia 15 lutego 1999 r. W jej skład wchodził wówczas:

- |                             |                                                                |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------|
| 1. Przewodnicząca           | – prof. dr hab. Hanna Tadeusiewicz,<br>Uniwersytet Łódzki      |
| 2. Zastępca Przewodniczącej | – dr hab. prof. UJ Wanda Pindlowa,<br>Uniwersytet Jagielloński |
| 3. Zastępca Przewodniczącej | – prof. dr hab. Jan Sójka,<br>Akademia Ekonomiczna w Poznaniu  |
| 4. Sekretarz                | – dr Aleksandra Wejman-Sowińska,<br>Uniwersytet Łódzki.        |

Członkowie:

1. prof. dr hab. Józef Długosz, Uniwersytet Opolski
2. dr Artur Jazdon, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
3. dr Hanna Kolendo, Uniwersytet Warszawski
4. dr Danuta Konieczna, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
5. dr Jadwiga Łuszczyńska, Uniwersytet Gdański
6. dr hab. prof. UW. Maria Piłdyńczak-Majerowicz, Uniwersytet Wrocławski
7. dr Henryk Szarski, Politechnika Wrocławska.

---

<sup>1</sup> Uniwersytet Łódzki.

W ciągu lat działania Komisji następowały zmiany personalne. Odeszli z niej: w latach 2002-2004 – dr Jadwiga Łuszczynska i prof. dr hab. Jan Sójka, a doszli – dr Henryka Duczkowska-Moraczewska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) i prof. dr hab. Oskar S. Czarnik (Biblioteka Narodowa); w latach 2005-2007 – dr Hanna Kolendo i prof. dr hab. Józef Długosz, a doszli – prof. dr hab. Elżbieta Gondek (Uniwersytet Śląski w Katowicach) i dr Wanda Matwiejczuk (Uniwersytet Opolski); w latach 2008-2010 – prof. dr hab. Wanda Pindlowa i prof. dr hab. Oskar S. Czarnik, doszli – dr hab. prof. UMC Maria Juda (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) i prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert (Uniwersytet Warszawski). Ostatnia zmiana nastąpiła w 2011 r.: z Komisji odeszła dr Henryka Duczkowska-Moraczewska i prof. dr hab. Elżbieta Gondek. Obecnie Komisja działa w następującym składzie:

- |                      |                                                                    |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------|
| 1. Przewodnicząca    | – prof. dr hab. Hanna Tadeusiewicz<br>Uniwersytet Łódzki           |
| 2. Zastępca          | – prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert,<br>Uniwersytet Warszawski |
| 3. Zastępca          | – dr Henryk Szarski, Politechnika<br>Wrocławska                    |
| 4. Sekretarz Komisji | – dr Aleksandra Wejman-Sowińska,<br>Uniwersytet Łódzki.            |

Członkowie:

1. dr Artur Jazdon, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
2. dr hab. prof. UMC Maria Juda, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
3. dr Danuta Konieczna, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
4. dr Anna Łozowska, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
5. dr Wanda Matwiejczuk, Uniwersytet Opolski
6. dr hab. prof. AP Maria Pidlypczak-Majerowicz, Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
7. dr Teresa Suleja, Uniwersytet Wrocławski.

Do końca sierpnia 2006 r. Komisja działała na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 stycznia 1992 r. w sprawie warunków, jakie powinien spełniać kandydat na dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, zasad i trybu postępowania kwalifikacyjnego, a także zasad awansowania dyplomowanego

bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej (Dz. U. nr 15, poz. 59). Od 1 września 2006 r. – na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 sierpnia 2006 r. w sprawie kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej (Dz. U. nr 155, poz. 1112).

Każdorazowo uaktualniona informacja dla kandydatów była przez Ministerstwo rozsyłana do wszystkich bibliotek naukowych znajdujących się w szkołach wyższych państwowych i prywatnych, Polskiej Akademii Umiejętności, Polskiej Akademii Nauk, do bibliotek wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z dnia 19 marca 1998 r. w sprawie zasad i trybu zaliczania bibliotek do bibliotek naukowych oraz ustalania ich wykazu (Dz. U. 1998 nr 44, poz. 269, wraz z późniejszymi zmianami: Dz. U. 2001 nr 28, poz. 313; Dz. U. 2001 nr 114, poz. 1219; Dz. U. 2006 nr 240, poz. 1742; Dz. U. 2010 nr 121, poz. 811) oraz zamieszczana w Internecie. Rozpoczynając urzędowanie, Komisja pozostawiła bez zmian dotychczasowy tryb corocznego odbywania egzaminów w okresie wiosennym i jesiennym oraz nieprzekraczalne terminy nadsyłania wymaganych od kandydatów dokumentów: do sesji wiosennej – 15 lutego, do sesji jesiennej – 15 czerwca.

Do części ogólnozawodowej egzaminu obowiązywał opracowany w 1996 r. zestaw problemów i wykaz lektur. Zmiany w tym zakresie nastąpiły w 2002, 2006, 2009 i 2012 r. Pozostawiono jednak ustalenia poprzedniej Komisji w odniesieniu do warunków dopuszczenia do egzaminu i ewentualnego zwolnienia z jego części bądź całości. Jednym z nich było wykazanie przez kandydata w swoim dorobku co najmniej dwóch publikacji z zakresu bibliotekoznawstwa lub informacji naukowej, zamieszczonych w wydawnictwach recenzowanych (nie mogły to być komunikaty, sprawozdania, przewodniki lub zestawienia bibliograficzne). W przypadku prac współautorskich wymagane było procentowe określenie twórczego wkładu kandydata. Odpowiednio wyższe wymagania wobec dorobku naukowego i dydaktycznego były stawiane Kandydatom ubiegającym się o zwolnienie z części bądź całości egzaminu. W myśl nowego Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 sierpnia 2006 r. zwolnienie częściowe może dotyczyć wyłącznie specjalizacji, a zwolnienie całkowite może mieć miejsce tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W latach 1999-2010, a więc podczas czterech kadencji Komisja odbyła 45 zebrań, z których 22 połączone były z sesjami egzaminacyjnymi. Rozpatrzono 311 wniosków. W sumie uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego uzyskały 203 osoby (w tym 21 całkowicie zwolnionych z egzaminu i 61 zwolnionych z części specjalistycznej); uprawnienia dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej – 11 osób (w tym 1 całkowicie zwolniona

z egzaminu i 3 zwolnione z części specjalistycznej (razem uprawnienia uzyskało 214 osób).

Najchętniej wybieraną specjalizacją było *Działalność informacyjna biblioteki naukowej* (35), następnie *Gromadzenie i opracowywanie zbiorów w bibliotece naukowej* (27), *Przechowywanie i udostępnianie zbiorów. Czytelnictwo* (27) oraz *Dydaktyka biblioteczna i działalność promocyjna biblioteki* (24). Oceny uzyskane przez kandydatów to przede wszystkim ocena dobra (62), dostateczna (54) i bardzo dobra (33).

Pośród 311 kandydatów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym przytłaczająca większość (282) wywodziła się z bibliotek uczelnianych; w tym: 137 z bibliotek uniwersyteckich, 54 z politechnicznych, 17 z ekonomicznych, 15 z pedagogicznych, 15 z rolniczych, 12 z medycznych, 5 z wychowania fizycznego, 2 z teologicznej, 1 z gospodarstwa wiejskiego, 1 z plastycznej, 22 z wyższych szkół zawodowych. Pozostałe 29 osób reprezentowało: Bibliotekę Gdańską Polskiej Akademii Nauk, Bibliotekę PAU i PAN w Krakowie, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Bibliotekę XX Czartoryskich w Krakowie, Bibliotekę Poznańskiego Towarzystwa Naukowego, Książnicę Pomorską im. St. Staszica w Szczecinie, Instytut Obróbki Skrawaniem w Krakowie, Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego, Archiwum i Muzeum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Archiwum Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Z satysfakcją należy odnotować, że bibliotekarze, którzy zdali egzamin chętnie dzielą się ze środowiskiem zdobytym doświadczeniem. „Poradnik” z tego zakresu opracowała Anastazja Śniechowska-Karpińska<sup>2</sup>. W sposób rzeczowy, pozbawiony uprzedzeń i mitów na temat Komisji przedstawiła swoje uwagi dotyczące przygotowania do egzaminu oraz jego przebiegu.

---

<sup>2</sup> A. Śniechowska-Karpińska, „Poradnik” dla kandydatów na bibliotekarza dyplomowanego, „Bibliotekarz” 2007, nr 11, s. 7-10.